

Vážená paní Lindboe,

dovoluji si obrátit se na Vás jako česká ombudsmanka v případě, který se dotýká situace českých nezletilých občanů v Norsku, konkrétně bratrů D. a D. M.

Norský orgán sociálně-právní ochrany dětí (Barnevernetjenesten) v květnu 2011 odebral děti z péče rodičů a umístil je do přechodné pěstounské péče, a to na základě trestního oznámení pro podezření z pohlavního zneužívání. Dne 8. 2. 2012 Komise pro sociálně právní ochranu dětí při Krajském úřadu pro Buskerud a Vestfold zbavila rodiče práva péče o děti a matce přiznala právo na styk s dětmi v rozsahu čtyři hodiny dvakrát ročně. Oba dva rodiče se proti tomuto rozhodnutí odvolali.

Po přijetí uvedeného rozhodnutí byli bratři rozděleni a umístěni každý v jiné pěstounské rodině.

Okresní soud pro Eiker, Modum a Sigdal rozhodnutím ze dne 4. 7. 2012 zbavil oba rodiče práva péče o dítě a matce nepřiznal právo na jakýkoliv kontakt s dětmi. I proti tomuto rozhodnutí se matka odvolala. Odvolací soud rozhodnutím ze dne 4. 3. 2013 potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně. Matce byl umožněn styk s dětmi v rozsahu dvakrát ročně po dvě hodiny. Matka podala proti rozsudku odvolacího soudu dovolání k Nejvyššímu soudu, který ale dne 21. 5. 2013 dovolání odmítl, a rozhodl o tom, že případ vůbec nebude před Nejvyšším soudem projednáván.

Matka proto dne 25. 11. 2013 podala stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva (stížnost je vedena jako případ M. vs. Norway, číslo stížnosti 73584/13).

Považuji za nutné upozornit na skutečnost, že vyšetřování trestného činu bylo v lednu 2013 ukončeno a nepotvrdilo se zneužívání či týrání dětí.

Každý stát je z hlediska mezinárodního práva suverénním subjektem, který nastavuje právní normy dle zvyklostí na svém území. Jsem si vědoma nezpochybnitelné skutečnosti, že chlapci od narození vyrůstali v Norském království, a proto zasáhly norské orgány péče o dítě a věc byla posuzována podle norského práva.

Vedle své suverenity je zároveň Norské království vázáno závazky vyplývajícími z mezinárodních smluv. Dovolila bych si snad jen připomenout ty, které plynou z Úmluvy o právech dítěte, konkrétně její čl. 3 (princip nejlepšího zájmu dítěte), čl. 5 odst. 1 (právo respektovat širší rodinné svazky), čl. 8 odst. 1 (mimo jiné právo na respektování státní příslušnosti a rodinných svazků) a čl. 9 odst. 3 (právo na udržování pravidelných kontaktů s oběma rodiči).

Nechci polemizovat se soudními rozhodnutími, to je primárně kompetencí soudů, v tuto chvíli Evropského soudu pro lidská práva. Nemohu však bez dalšího akceptovat skutečnost, že (podle mých informací) byli chlapci od sebe odděleni, jejich styk s matkou je naprosto minimalizován a styk s dědečkem, který o něj opakovaně usiloval, znemožněn. Domnívám se, že v rámci sociální práce bylo možné s rodinou včas a efektivně pracovat tak, aby byli chlapci vychováni spolu, aby byl zintenzivněn kontakt s matkou a umožněn i styk se širší rodinou. Místo toho bohužel dochází k reálné ztrátě vazby mezi dětmi, rodiči a širší rodinou. Negativa tohoto rozdělení se během času jen prohlubují a mohou vést k nenapravitelnému narušení vztahů a zejména osobnosti dětí.

Obracím se proto přímo na Vás jako orgán ochrany dítěte, jehož úkolem je mimo jiné zajišťovat soulad norského rodinného práva a jeho výkonu s Úmluvou o právech dítěte [§ 3 písm. b) zákona č. 5 ze dne 6. 3. 1981 ustavujícího instituci dětského ombudsmana].

Není v mých silách a možnostech na dálku ověřovat a hodnotit postup norských orgánů, zejména Barnevernetjenesten, který jako první rozhodl o odebrání dětí z péče rodičů. Mým cílem nadto není vyvolávat konfrontaci. Byla bych však velmi ráda, kdyby se v případě postupovalo pozitivně a hledaly se metody a cesty, jak přispět k naplnění práv dětí, zejména zintenzivnit jejich kontakt s biologickou rodinou.

Budu napjatě očekávat Vaši odpověď.

S přátelským pozdravem

Vážená paní
Dr. Anne Lindboe
Barneombudet
Karl Johans gate 7
0154 OSLO
NORWAY